

Fingrid Oyj
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Fingrid Datahub Oy:n vahvistuspyyntö

Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon sähkömarkkinaosa- puolen palveluehtojen vahvistaminen

Asianosainen

Fingrid Oyj

Vireilletulo

12.6.2024

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa tällä päätöksellä (vahvistuspäätös) sähkö- ja maakaasu-
markkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013; valvontalaki) 10 §:n 1 momen-
tin 7 kohdan nojalla seuraavat järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkö-
kaupan keskitetyn tiedonvaihdon sähkömarkkinaosaosapuolen palvelujen ehdot:

- Palvelusopimus lukuun ottamatta kappaletta 9 Tietosuoja;
- Palvelukuvaus (Palvelusopimus liite 1);
- Hinnoittelu (Palvelusopimus liite 2);
- Palvelutasot (Palvelusopimus liite 3);
- Testiympäristöt ja niiden vaatimukset (Palvelusopimus liite 4);
- Tietoturva-vaatimukset Datahub-järjestelmän käytölle (Palvelusopimus liite 5);
sekä
- Sertifiointipalvelun vaatimukset (Palvelusopimus liite 6).

Energiavirasto vahvistaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hinnoit-
telumenetelmät kustannustenjaon ja maksurakenteen osalta (Hinnoittelu, Palvelu-
sopimus liite 2 mainituilta osin). Energiavirasto ei vahvista keskitetyn tiedonvaihd-
on palvelusta perittäviä euromääräisiä hintoja.

Vahvistetut ehdot ovat päätöksen liitteenä.

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Energiavirasto voi muuttaa tätä päätöstä valvontalain 13 §:n 1 momentin mukaisesti uudella päätöksellä.

Selostus asiasta

Virasto on päätöksellään 2602/040304/2023 vahvistanut Fingrid Datahub Oy:n palveluehdot, jotka ovat voimassa 31.12.2024 asti.

Fingrid Datahub Oy (järjestelmävastaavan kantaverkonhaltija Fingrid Oyj:n tytäryhtiö; jäljempänä myös FGDH tai Datahub) toimitti 12.6.2024 Energiavirastolle vahvistettavaksi sille sähkömarkkinalain (588/2013) 49 a §:n perusteella tehtäväksi annettujen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen päivitetty ehdot sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n edellyttämällä tavalla.

Fingrid Datahub Oy esitti palvelusopimuksen liitteisiin muutoksia koskien saatavuutta sekä muita tarkennuksia.

Energiavirasto järjesti ehdoista julkisen kuulemisen ajalla 19.6.–16.8.2024. Määräaikaan mennessä virastolle saapui viisi lausuntoa.

Energiavirasto varasi FGDH:lle tilaisuuden lausua saapuneista lausumista. FGDH toimitti 16.9.2024 virastolle vastineensa annetuista lausunnoista.

Fingrid Datahub Oy:n kuuleminen

FGDH on 16.9.2024 saapuneessa vastineessaan lausunut seuraavaa:

Muutokset palvelusopimuksen liitteisiin saatavuuden osalta

FGDH näkee erittäin positiivisena sen, että toimialan lausuntoihin perustuen saatavuuden osalta palvelusopimusten palvelukuvaus- ja palvelutasot liitteisiin esitetyt muutokset saivat kannatusta ja ehdotettu toimintamalli nähtiin perusteltuna. Tähän perustuen FGDH katsoo, että palvelusopimukseen tai sen liitteisiin ei ole tarvetta tehdä muita muutoksia ehdotettujen lisäksi.

Kustannustenjakosuhde

FGDH:n näkemyksen mukaan keskeisin asia toimialan lausunnoista koski kustannustenjakosuhdetta jakeluverkonhaltijoiden ja sähkön vähittäismyyjien välillä.

Datahubin palveluehtojen vahvistamisprosessissa vuonna 2023 kustannustenjakoa ja niiden perusteita käytiin lävitse yksityiskohtaisesti Energiaviraston kanssa ja FGDH toimitti Energiavirastolle sen pyytämiä lisäselvityksiä ja laskelmia koskien kustannustenjakoa maksukomponentteittain. Energiavirasto totesi Datahubin palveluehtojen vahvistuspäätöksessään 22.11.2023, että kyseinen maksuperustemalli on kustannusvastaava ja syrjimätön määritettäessä FGDH:n maksujen kustannusten jakosuhdetta palvelujen käytön mukaan.

Vuonna 2023 Energiavirastolle tehtiin lisäselvityksiä ja niiden tuloksiin nähden ei ole tapahtunut vuoden 2024 aikana sellaisia tapahtumia, joilla olisi vaikutusta tehtyyn kustannustenjakoon. FGDH toteaa, että maksujen

määräytymisperusteiden ja kustannusten jakamisen osalta ei ole tarvetta muutoksille, eikä niitä myöskään ole esitetty nyt voimassa oleviin palvelujen ehtoihin, jotka Energiavirasto vahvisti vahvistuspäätöksellään 22.11.2023.

Datahubin ja sen toiminnallisuuksien jatkokehittäminen

Toimialan lausunnoissa lausuttiin Datahubin ja sen toiminnallisuuksien jatkokehittämiseen. Tähän FGDH toteaa, että sähkömarkkinalain sekä Datahubin palvelusopimusten mukaisesti Datahub kehittää sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluja ja vähittäismarkkinoiden tiedonvaihtoa yhteistyössä toimialan markkinaosapuolten kanssa. Kehitys- ja yhteistyötä tehdään erillisissä työryhmissä, joissa on edustettuina kulloinkin tarvittava määrä toimialan edustajia. Toimialan edustajat edustavat työryhmissä koko toimialaa. Työryhmien kokousmateriaalit ovat julkisia Datahub Palvelut -portaalissa. FGDH:n näkemyksen mukaan työtä tehdään nimenomaisesti tiiviissä yhteistyössä toimialan kanssa kuten sähkömarkkinalaki edellyttää.

Maksujen vahvistaminen aikataulu

Toimialan lausuntojen mukaan Datahubin tulisi vahvistaa seuraavan kalenterivuoden palvelumaksut toimialalle aiemmin kuin kuluvan vuoden marraskuun loppuun mennessä. FGDH toteaa, että maksujen vahvistamisen aikataulu on ollut sama siitä lähtien, kun siirryttiin datahubin operatiiviseen toimintaan vuonna 2022. Eli maksujen aikatauluun ei ole nyt esitetty muutoksia nykyisiin palvelujen ehtoihin, vaan palvelumaksut vahvistetaan seuraavalle kalenterivuodelle kunkin vuoden marraskuun loppuun mennessä. Perustuen aikaisempiin ehtojen vahvistamisprosesseihin ja niiden lausuntoihin FGDH toteaa, että FGDH:n liittyvien muitten sopimusveloitteitten takia ei ole edellytyksiä vahvistaa seuraavan vuoden palvelumaksuja aikaisempana ajankohtana kuin marraskuun loppuun mennessä.

Edellä olevan lausuntomme mukaisesti FGDH pyytää vahvistuspyynnön mukaisesti Energiavirastoa vahvistamaan Sähkömarkkinaosapuolen palvelusopimuksen ehdot ja Muun verkonhaltijan tiedonvaihtosopimuksen ehdot toistaiseksi voimassa olevaksi tai vähintään valvontakauden 2024–2027 loppuun asti

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Sähkömarkkinalaki (588/2013)

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

--

27 a) sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksiköllä 8 §:ssä tarkoitettuna järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tytäryhtiötä, joka hoitaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluihin kuuluvia tehtäviä ja toimii luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuna rekisterinpitäjänä näissä tehtävissä;

--

8 § 2 momentti

Hakijan, joka hakee järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähköverkkolupaa, on 6 ja 7 §:ssä säädettyjen vaatimusten lisäksi täytettävä seuraavat vaatimukset:

--

3) hakija on järjestänyt sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hoitamiseen liittyvät toiminnot kokonaan omistamansa tytäryhtiön tehtäväksi.

--

49 a §

Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa vastuualueellaan jakeluverkoissa käytävän sähkökaupan markkinaprosessien edellyttämän tiedonvaihdon ja -hallinnan keskitetystä järjestämisestä ja taseselvityksestä jakeluverkoissa (sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelut). Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluja ovat:

- 1) vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan asiakastietojen ja sähkönkäyttöpaikkatietojen ylläpito;
- 2) vähittäismyyntin ja sähkönjakelun asiakassopimusprosessien edellyttämän tiedonvaihdon järjestäminen;
- 3) laskutuksen ja taseselvityksen perustana olevien mittaustietojen tiedonvaihdon järjestäminen;
- 4) sähköntoimitusten ja sähkönjakelun katkaisu- ja kytkentäprosessien tiedonvaihdon järjestäminen;
- 5) jakeluverkonhaltijan tuote- ja laskurivitietojen ylläpidon järjestäminen sekä vähittäismyyjän tuote- ja laskurivitietojen ylläpitomahdollisuuden järjestäminen;
- 6) vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan osapuolitietojen välittäminen;
- 7) vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan asiakkaan pääsyn järjestäminen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön hallussa oleviin omiin tietoihinsa;
- 8) sähkökauppojen taseselvitys jakeluverkoissa ja taseselvitykseen liittyvän tiedonvaihdon järjestäminen;
- 9) edellä 1–8 kohdassa tarkoitettujen palvelujen kattamien tietojen säilyttäminen.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on ylläpidettävä ja kehitettävä 1 momentissa tarkoitettuja toimintojaan ja palveluitaan sekä niiden hoitamiseen tarvittavia järjestelmiään ja rajapintoja toisten sähköalan yritysten järjestelmiin siten, että palvelut ja järjestelmät toimivat tehokkaasti ja niiden käytettävyys on helppoa, niiden tietoturvan taso on asianmukainen ja edellytykset tehokkaasti toimiville sähköön vähittäismarkkinoille voidaan turvata.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on tarjottava sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluita vähittäismyynnille ja jakeluverkonhaltijoille tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä huolehdittava siitä, että sen tietojärjestelmissä käsiteltävien henkilötietojen ja liikesalaisuuksien sekä maanpuolustuksen, poikkeusoloihin varautumisen ja väestönsuojelun sekä tieto- ja viestintäjärjestelmien turvajärjestelyjen kannalta arkaluontoisten tietojen tietoturva on järjestetty asianmukaisesti.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on huolehdittava sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen tuottamisessa käyttämiinsä tietojärjestelmiin kohdistuvien riskien hallinnasta. Riskienhallinnassa on otettava huomioon:

- 1) järjestelmien ja tilojen turvallisuus;
- 2) tietoturvaohjeiden ja häiriöiden käsittely;
- 3) liiketoiminnan jatkuvuuden hallinta;
- 4) seuranta, tarkastukset ja testaukset;
- 5) mahdollisten kansainvälisten standardien noudattaminen.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava viipymättä Energiavirastolle sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen tuottamisessa käyttämiinsä tietojärjestelmiin kohdistuvista merkittävistä häiriöistä ja sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluihin kohdistuvista tai niitä uhkaavista merkittävistä tietoturvaloukkauksista taikka muista tapahtumista, jotka estävät näiden palvelujen toimivuuden tai häiritsevät niitä olennaisesti. Ilmoituksen käsittelyyn sovelletaan 29 a §:ssä säädettyä menettelyä. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

49 b §

Edellä 49 ja 49 a §:ssä tarkoitetut tehtävät rahoitetaan erillisillä maksuilla, joita järjestelmävastaava kantaverkonhaltija on oikeutettu keräämään kantaverkkopalvelun, tasepalvelun ja sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjiltä. Maksuilla voidaan kattaa järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle tehtävien hoitamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset ja kohtuullinen voitto. Maksujen määräytymisperusteiden tulee olla tasapuolisia ja syrjimättömiä.

Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön palvelumaksujen tulee perustua käyttäjien hyödyntämiin palveluihin. Maksut eivät saa perustua yksikön 49 a §:n perusteella keräämien tietojen markkina-arvoon.

Maksut ja niiden määräytymisperusteet on julkaistava.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013)

10 § 1 momentti

Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

--

7) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehdot sekä menetelmät järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan ja taseselvityksen edellyttämän tiedonvaihdon kehittämistehtävästä ja sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista perimien maksujen määrittämiseksi;

--

10 § 2 momentti

Hinnoittelussa noudatettavien menetelmien vahvistamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä:

--

5) hinnoittelurakenteen määrittämistavasta, jos määrittämistapa on tarpeen verkkoon pääsyn toteuttamiseksi tai Suomea sitovan kansainvälisen veloitteen täytäntöön panemiseksi taikka jos määrittämistapa liittyy järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen hinnoitteluun;

--

12 a § 2 momentti

Energiaviraston on ennen 10 §:ssä tarkoitettujen vahvistuspäätösten antamista järjestettävä julkinen kuuleminen, jossa vahvistuspäätöksen kohteena oleville toiminnanharjoittajille, heidän asiakkailleen ja muille sidosryhmille varataan mahdollisuus lausua näkemyksensä vahvistuspäätösten sekä niiden sisältämien menetelmien ja ehtojen sisällöstä. Jos vahvistuspäätöksen antamista edeltävästä julkisesta kuulemisesta on säädetty 2 §:ssä tarkoitetussa Euroopan unionin lainsäädännössä, sovelletaan julkisen kuulemisen järjestämiseen unionin lainsäädännössä säädettyä menettelyä.

13 §

Energiamarkkinavirasto voi muuttaa vahvistuspäätöstä antamallaan uudella päätöksellä, jonka käsittely on tullut vireille vahvistuspäätöksen kohteen hakemuksesta tai Energiamarkkinaviraston omasta aloitteesta. Määrääjäksi annettua vahvistuspäätöstä voidaan muuttaa päätöksen kohteen tai Energiamarkkinaviraston aloitteesta ja toistaiseksi voimassa olevaa vahvistuspäätöstä Energiamarkkinaviraston aloitteesta, jos:

- 1) päätöksen kohde on antanut virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat vaikuttaneet päätöksen sisältöön;
- 2) muutos perustuu lainsäädännön muuttumiseen;
- 3) muutos perustuu muutoksenhakutuomioistuimen antamaan ratkaisuun;
- 4) muutokseen on painava syy päätöksen antamisen jälkeen tapahtuneen olosuhteiden olennaisen muutoksen johdosta;

5) muutokseen on painava syy vanhentuneiden ehtojen tai hinnoittelujärjestelyjen uudistamisen johdosta; tai

6) muutos on tarpeen Suomea sitovan kansainvälisen veloitteen täytäntöön paimiseksi.

Jos vahvistuspäätös on annettu määräajaksi, on päätöksen kohteen tehtävä hakemus päätöksen muuttamisesta Energiamarkkinavirastolle ennen vahvistuspäätöksen voimassaoloajan päättymistä tai, jos hakemuksen perusteena on 1 momentin 4 kohta, kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun olosuhteiden muutos on ilmennyt, kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluessa vahvistuspäätöksen voimassaoloajan päättymisestä. Jos hakemuksen perusteena on 1 momentin 3 kohta, hakemus voidaan valvontajakson päättymisen jälkeen tehdä kuitenkin 60 päivän kuluessa siitä, kun muutoksenhakutuomioistuimen päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Perustelut

Asianosaisuus

Fingrid Datahub Oy on pyytänyt Energiavirastoa vahvistamaan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluehdot valvontalain 10 §:n nojalla.

Sähkömarkkinalain 49 a §:n mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa vastuualueellaan jakeluverkoissa käytävän sähkökaupan markkinaprosessien edellyttämän tiedonvaihdon ja -hallinnan keskitetystä järjestämisestä ja taseselvityksestä jakeluverkoissa (sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelut).

Sähkömarkkinalain 8 §:n mukaan järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan verkoluovan edellytyksenä on, että se on järjestänyt sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hoitamiseen liittyvät toiminnot kokonaan omistamansa tytäryhtiön tehtäväksi.

Fingrid Oyj on Energiaviraston 19.1.2015 antamalla päätöksellä asianumero 831/410/2013 määrätty sähkömarkkinalain 8 §:n tarkoittamaksi järjestelmävastaavaksi kantaverkonhaltijaksi Manner-Suomen alueella. Fingrid on järjestänyt sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hoitamiseen liittyvä toiminnot kokonaan omistamansa tytäryhtiön Fingrid Datahub Oy:n tehtäväksi.

Valvontalain 10 §:n mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään vahvistaa järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan noudatettaviksi järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehdot sekä menetelmät sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista perimien maksujen määrittämiseksi ennen niiden käyttöönottamista.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 49 a §:n perusteella järjestelmävastaava kantaverkonhaltija Fingrid Oyj on vastuussa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hoitamisesta, vaikka yhtiön on tullut antaa siihen liittyvät toiminnot tytäryhtiönsä Fingrid Datahub Oy:n tehtäväksi. Edelleen valvontalain 10 §:n nojalla Energiaviraston tehtävänä on vahvistaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluehdot järjestelmävastaava kantaverkonhaltija Fingrid Oyj:n noudatettavaksi. Energiavirasto toteaa, että Fingrid Oyj:n tehtävänä on edelleen huolehtia, että Fingrid Datahub Oy noudattaa vahvistettuja palveluehtoja.

Tämän perusteella Energiavirasto katsoo ja on myös aikaisemmissa päätöksissään katsonut, että sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluehtoja koskevan vahvistuspäätöksen asianosaisena on järjestelmävastaava kantaverkonhaltija Fingrid Oyj.

Vahvistetut ehdot

Maksujen määräytymisperusteet

Sidosryhmien lausunnoissa FGDH:n ehtoihin Fortum Markets Oy on esittänyt sähkön myyjien osuuden edelleen pienentämistä. Fortumin mukaan kustannusvastaava ja markkinoiden toimivuutta tukeva myyjien osuus olisi 30 % tai pienempi. Keskeisiä perusteluja tälle Fortumin mukaan ovat se, että edellä mainittu jako vastaisi paremmin eri toimintaryhmien savuttamia hyötyjä Datahubista, jakeluverkonhaltijoiden rooli yhdessä Datahubin toiminnallisuuksien kanssa muodostaa markkina-alustan ytimen sähkömarkkinoille ja edelleen, mitä suurempi jakeluverkonhaltijoiden osuus on, sitä pienempi riski on, että markkinat vääristyvät, jolloin kilpailun sektorin toimijoiden tasapuoliset toimintaedellytykset taataan.

Elenia Verkko Oyj on omassa lausunnossaan todennut, että liitteeseen 2 aiemmin vuonna 2023 tehty muutos Datahubin palvelumaksujen kustannusjaosta sähköverkko- ja sähkömyyntiyhtiöiden välillä pitäisi palauttaa takaisin jakosuhteelle 50/50. Elenia Verkko Oyj:n mukaan sähköverkkoyhtiöt eivät saa Datahubin palveluista sellaisia kustannushyötyjä, joilla suurempaa kustannuskohdistusta voidaan perustella.

Carunan lausunnon mukaan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön kustannusjakojen läpinäkyvyys jää epäselväksi. Caruna ei toimittanut lausuntoa kuulemisessa Energiaviraston 22.11.2023 antamaan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluehtoja koskevaan vahvistuspäätökseen ja on nähnyt nyt tarpeellisena lausua kyseisen vahvistuspäätöksen sisällöstä. Kyseisessä vahvistuspäätöksessä FGDH jaottelee eri maksukomponentit osapuolikohtaisesti. Energiavirasto on todennut päätöksessä, että kyseinen maksuperustemalli on kustannusvastaava ja syrjimätön määrittäessä palvelujen käytön mukaan FGDH:n maksujen kustannusten jakosuhdetta.

Caruna ei voi lausumansa mukaan todeta 22.11.2023 annetun vahvistuspäätöksen perusteluista, onko FGDH:n kustannusjako kohdentunut tosiasiallisesti oikeudenmukaisesti eri toimijoiden kesken. Ilman kustannusten avoimempaa avaamista, kustannusvastaavuus eri osapuolten välillä jää epäselväksi.

FGDH on omassa 16.9.2024 päivätyssä lausunnossaan esittänyt, että Datahubin palveluehtojen vahvistamisprosessissa vuonna 2023 kustannustenjakoa ja niiden perusteita käytiin yksityiskohtaisesti läpi Energiaviraston kanssa ja FGDH toimitti Energiavirastolle sen pyytämiä lisäselvityksiä ja laskelmia koskien kustannustenjakoa maksukomponenteittain.

FGDH:n lausuman mukaan vuonna 2023 Energiavirastolle tehtyihin lisäselvityksiin ja niiden tuloksiin nähden ei vuoden 2024 aikana ole tapahtunut mitään sellaista, jolla olisi vaikutusta tehtyyn kustannustenjakoon. FGDH toteaa, että maksujen määräytymisperusteiden ja kustannusten jakamisen osalta ei ole tarvetta muutoksille, eikä niitä myöskään ole esitetty nyt voimassa oleviin palvelujen ehtoihin, jotka Energiavirasto vahvisti 22.11.2023 päivätyllä vahvistuspäätöksellään.

Energiavirasto toteaa, että se on päätöksellään asianumero 2602/040304/2023 vahvistanut sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hinnoittelumenetelmät kustannustenjaon ja maksurakenteen osalta. Päätös on voimassa 31.12.2024 asti. Energiavirasto ei vahvista keskitetyn tiedonvaihdon palvelusta perittäviä euromääräisiä hintoja.

FGDH on todennut, ettei vuoden 2024 aikana ole havaittu muutoksia kustannusten jakosuhteen perusteena olleissa muuttujissa. Energiavirasto toteaa, etteivät kustannusten jakosuhteet ja aiheuttamisperiaatteen mukainen kustannusvastaava maksujen määräytymisperiaate lähtökohtaisesti ole sen tyyppisiä tekijöitä, jotka merkittävästi vaihtelevat lyhyen ajan sisällä. Maksujen määräytymisperusteiden eli tässä kustannusten jakosuhteen tulee lisäksi olla ennustettavissa niin, etteivät eri käyttäjäryhmien maksujen määräytymisperusteet heittele vuosittain vaan maksujen määräytyminen on ennustettavaa käyttäjille.

Energiavirasto toteaa, että mainitun päätöksen asianumero 2602/040304/2023 perustelut maksujen määräytymisperusteiden osalta ovat edelleen relevantteja. Energiavirasto ei näe perusteltuna asiassa nyt saadun selvityksen perusteella arvioida uudelleen kustannusten jakosuhdetta ja viittaa tältä osin 22.11.2023 annetulla päätöksellä läpikäytyihin perusteisiin ja saatuun selvitykseen.

Energiavirasto on 21.11.2023 annetun päätöksen perusteluissa arvioinut kustannustenjakoa seuraavasti:¹

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 49 a §:ssä tarkoitetut tehtävät rahoitetaan erillisillä maksuilla, joita järjestelmävastaava kantaverkonhaltija on oikeutettu keräämään kantaverkkopalvelun, tasepalvelun ja sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjiltä. Maksuilla voidaan kattaa järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle tehtävien hoitamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset ja kohtuullinen voitto. Maksujen määräytymisperusteiden tulee olla tasapuolisia ja syrjimättömiä.

Vastaavasti sähkömarkkinalain 49 b §:n mukaan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön palvelumaksujen tulee perustua käyttäjien hyödyntämiin palveluihin. Maksut eivät saa perustua yksikön 49 a §:n perusteella keräämien tietojen markkina-arvoon. Maksut ja niiden määräytymisperusteet on myös julkaistava.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 144/2018 vp) 49 b §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että maksujen määräytymisperusteiden tulisi olla tasapuolisia ja syrjimättömiä. Perittävien maksujen määräytymisperusteiden tulisi kohdella toimijoita ja toimijaryhmiä tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Määräytymisperusteissa voisi olla eroja eri toimijaryhmien välillä, mutta erojen tulisi perustua objektiivisesti määriteltäviin kriteereihin. Pykälän 2 momentissa annettaisiin erityissäännös sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön palvelumaksuista. Säännöksen mukaan yksikön palvelumaksujen tulisi perustua sen käyttäjien hyödyntämiin palveluihin, mutta ei lain 49 a §:n nojalla kerättävien tietojen markkina-arvoon. Esimerkiksi käyttöpaikkojen lukumäärään perustuva hinnoittelu olisi mahdollista. Koska sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksiköllä olisi lakiin perustuva monopoli-asema näiden palvelujen tuottamisessa, Energiavirastolle ehdotetaan säädettäväksi toimivalta vahvistaa palvelujen ehdot ja hinnoittelumenetelmät ennen niiden käyttöönottamista. Tämä

¹ Energiaviraston 22.11.2023 antama vahvistuspäätös asiassa 2602/040304/2023, sivu 13.

toimivalta sisällytettäisiin sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:ään.

Energiavirasto totesi päätöksellään (dnro 1579/040304/2022) valvontalain 10 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisesti hinnoittelurakenteen määrittämistavasta kustannusten jakosuhteen osalta, että vaikka jakosuhte 50/50 vaikuttaa tasapuoliselta ja syrjimättömältä, ei FGDH ollut esittänyt sen soveltamiseen riittäviä objektiivisiin kriteereihin, kuten eri asiakasryhmistä aiheutuviin kustannuksiin, perustuvia perusteluja. Ehdosta annetuissa lausunnoissa oli pidetty tarpeellisena tarkastella sitä, onko kustannusjaon muuttamiselle perusteita.

Energiavirasto totesi lisäksi päätöksellään (dnro 1579/040304/2022), että FGDH:n on tarkasteltava kustannusten jakosuhdetta objektiivisilla kriteereillä kuten palveluiden käytön suhteelle perustuvilla mittareilla kaikkien käyttäjien osalta. FGDH esitti, että edellytykset tarkastelun tekemiselle järjestyvän vuoden kuluttua. Energiavirasto edellytti päätöksellä, että FGDH tarkastelee kustannusten jakosuhdetta palvelun toteutuneeseen käyttöön perustuen eri asiakasryhmien osalta ennen 1.1.2024.

FGDH on 22.6.2023 vahvistuspyynnöllään selvittänyt asiakkaiden palvelujen käyttöä pisteittäin tapahtumamääriin perustuen helmikuussa ja huhtikuussa 2023. Tapahtumamäärä raportista on havaittavissa, että asiakkaiden palvelun käyttö ei ole tapahtumamääriin perustettuna stabiilia yli ajan, vaan sisältää huomattavaa vaihtelua toteutumisissa. Kustannusten jakosuhteen päivittäminen asiakkaiden palvelumääriin perustuvalla mittarilla ei ole Energiaviraston mukaan näin ollen perustelua.

Vahvistuspyynnöllään 22.6.2023 FGDH on tarkastellut asiakkaiden palvelujen käyttöä ohjelmisto- ja infrakustannuksiin perustuvalla maksuperustemallilla. FGDH on selvityksellään 3.10.2023 tarkentanut tämän kyseisen kustannusten jakosuhteen perusteita seuraavasti. Palvelumaksun ja kiinteän maksun osalta CMS-ohjelmiston lisenssien ylläpitokustannukset jaetaan tasan jakeluverkonhaltijoille ja sähkönmyyjille, mittaustietojen hallintaan ja taseselvitykseen käytettävien KX-sovellusten lisenssien ylläpitomaksut kohdistetaan jakeluverkonhaltijoille, muiden suoraan datahub-järjestelmään liittyvien ohjelmistojen (laskutus, tikettien hallinta, palveluportaali) lisenssien ylläpitomaksut jaetaan tasan, infrakustannukset jaetaan CMS- ja KX-sovellusten palvelinkomponenttien määrän perusteella, CMS-komponenttien osalta jaetaan tasan ja KX-komponenttien osalta kustannukset kohdistetaan jakeluverkonhaltijoille. Kyseisellä palvelujen käytön tarkastelutavalla kustannusten jakosuhteeksi palvelumaksun ja kiinteän maksun osalta jakeluverkonhaltijoiden ja myyjien välillä tulee 58 prosenttia jakeluverkonhaltijoille ja 42 prosenttia sähkön myyjille.

Perustamismaksun osalta FGDH on esittänyt 3.10.2023 jakosuhteen perusteita seuraavasti. Toimituksen palvelujen kustannukset jaetaan tasan, ohjelmistojen kehityskustannukset kohdistetaan kehityksen kohteen perusteella, sopimusten hallintaan, integraatioalustaan, loppuasiakasportaaliin ja raportointiin liittyvien toimintojen kehityskustannukset jaetaan tasan, mittaustietojen hallintaan ja taseselvitykseen liittyvien toimintojen kehityskustannukset kohdistetaan jakeluverkonhaltijoille, datahub-järjestelmän tietokonversioon liittyvät työt kohdistetaan konvertoitavien tietojen perusteella, mittaustietojen ja taseselvitysrakenteisiin liittyvän tietokonversiotyön kustannukset kohdistetaan jakeluverkonhaltijoille, käyttöpaikka-, sopimus-, loppuasiakas- ja osapuolitietojen tietokonversiotyön kustannukset jaetaan tasan. Järjestelmän ohjelmistolisenssien hankinta sekä lisenssien ylläpitomaksut kohdistetaan toiminnallisen kohteen perusteella, jolloin CMS-lisenssien investointiprojektin aikaiset kustannukset jaetaan tasan, mittaustietojen hallintaan ja taseselvitykseen käytettävien KX-sovellusten lisenssien hankinnat sekä ylläpitokustannukset kohdistetaan jakeluverkonhaltijoille. Sekä lisäksi toimialan tietokonversiopalvelun (Titta-palvelun) kustannukset kohdistetaan roolikohtaisten tiedostojen ja tarkastussääntöjen määrän

perusteella, jolloin projektiin tehtyjen muutospyyntöjen kustannukset jaetaan tasan paitsi Datahub 2.0 -projektin kustannukset, jotka kohdistetaan kokonaisuudessaan jakeluverkonhaltijoille. Vastaavasti perustamismaksun osalta jakosuhteeksi tulee FGDH:n 3.10.2023 esittämällä tavalla 62 prosenttia jakeluverkonhaltijoille ja 38 prosenttia sähkönmyyjille.

Energiavirasto toteaa, että kyseinen maksuperustemalli on kustannusvastaava ja syrjimätön määritettäessä palvelujen käytön mukaan FGDH:n maksujen kustannusten jakosuhdetta.

Ehtojen vahvistaminen ja voimassaolo

Energiavirasto on aikaisemmin vahvistanut nyt vahvistettavana olevat ehdot määrällä. Kyse on ollut uudesta toiminnasta, jolloin käyttökokemuksia ei ole vielä muodostunut. Uudessa järjestelmässä on ollut myös käyttöönottoon liittyneitä haasteita. Myös nyt annetuissa toimialan lausunnoissa on otettu kantaa järjestelmän jatkokehittämiseen.

Energiavirasto katsoo, että Datahubin toiminnassa on siirrytty jossain määrin normaaliin ja jatkossa kehitystarpeita on tarkoituksenmukaista ratkaista FGDH:n kehitysryhmissä eikä vuosittain palveluehtojen vahvistamisen kautta. Energiavirasto myös muistuttaa tässä yhteydessä, että sen toimivallassa on tarvittaessa tapauskohtaisesti selvittää ja siten tarpeen vaatiessa puuttua siihen, toteuttaako Datahub sille sähkömarkkinalainsäädännössä asetettuja velvollisuuksia ja tehtäviä.

Energiavirasto katsoo edellä esitetysti perustelluksi vahvistaa tällä päätöksellä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluehdot toistaiseksi.

Energiavirasto voi muuttaa tätä päätöstä valvontalain 13 §:n 1 momentin mukaisesti uudella päätöksellä.

Sovelletut säännökset

Sähkömarkkinalain (588/2013) 3 § 1 momentin 27 a kohta, 8 § 2 momentti, 49 a §, 49 b §

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 § 1 momentin 7 kohta, 10 § 2 momentin 5 kohta, 12 a § 2 momentti, 13 §, 36 §

Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen oheisen valitusosoituksen mukaisesti.

Liitteet

Valitusosoitus

Sähkömarkkinaosapuolen palvelusopimus
Palvelukuvaus (Palvelusopimus liite 1)
Hinnoittelu (Palvelusopimus liite 2)
Palvelutasot (Palvelusopimus liite 3)

Testiympäristöt ja niiden vaatimukset (Palvelusopimus liite 4)
Tietoturvavaatimukset Datahub-järjestelmän käytölle (Palvelusopimus liite 5)
Sertifiointipalvelun vaatimukset (Palvelusopimus liite 6)

Jakelu   Fingrid Oyj
Tiedoksi   Fingrid Datahub Oy